

Seat No. : _____

SB-110

September-2020

M.Ed., Sem.-IV

B-108 : Issues and Challenges in Secondary Education

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) પ્રશ્નો કાળજીપૂર્વક વાંચો અને મુદ્દાસર ઉત્તર લખો.
(2) અપ્રસ્તુત લખાણ માટે ગુણ કાપવામાં આવશે.

SECTION – I

1. (A) કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : (3 × 7 = 21 Marks)

1. RMSA નું આખું નામ જણાવીને મુખ્ય હેતુઓ સમજાવો.
2. શિક્ષણમાં સમાનતાના અર્થ સમજાવીને સામાજિક આર્થિક સ્થિતિના સંદર્ભમાં શિક્ષણમાં ઊભી થતી અસમાનતા દૂર કરવા માટે સરકાર દ્વારા લેવામાં આવતાં પગલાંઓ જણાવો.
3. NIOS નું આખું નામ જણાવીને તેના મુખ્ય ધ્યેયો અને મર્યાદાઓ જણાવો.
4. NCERT ના મુખ્ય વિભાગો (departments) ના નામ જણાવીને NIE ના તમામ વિભાગોના નામ જણાવો અને દરેકના બે-બે કાર્યો જણાવો.
5. શિક્ષણમાં ગુણવત્તાનો અર્થ જણાવીને શિક્ષણની ગુણવત્તા વધારવામાં લવચિક અભ્યાસક્રમ કઈ રીતે મદદરૂપ થઈ શકે છે તે સમજાવો.
6. રહેણાંક વિસ્તાર (ગ્રામ્ય અને શહેરી)નાં સંદર્ભમાં શિક્ષણમાં ઊભી થતી અસમાનતાઓ જણાવો.

- (B) કોઈપણ બે પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો : (2 × 2 = 4 Marks)

1. RTE નો મુખ્ય હેતુ જણાવો.
2. સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં શિક્ષણમાં અસમાનતાના ગમે તે બે કારણો જણાવો.
3. સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં શિક્ષણમાં ઊભી થતી અસમાનતા દૂર કરવા માટેના બે ઉપાયો સૂચવો.
4. શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારવામાં વાલીની ગમે તે બે ભૂમિકા જણાવો.

SECTION – II

2. (A) કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

(3 × 7 = 21 Marks)

1. ભારતીય બંધારણમાં જણાવવામાં આવેલ બંધારણીય અધિકારો સમજાવો.
2. શાંતિ અને શાંતિ માટેના શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરીને ભારતીય સંઢર્ભમાં શાંતિ માટેના શિક્ષણની જરૂરિયાત સમજાવો.
3. વસ્તી વૃદ્ધિ અને પર્યાવરણીય સમસ્યા વચ્ચેના સંબંધ વિશે ચર્ચા કરો.
4. બાળકોના અધિકારોના સંઢર્ભમાં થઈ શકે તેવાં શૈક્ષણિક સંશોધન માટે કોઈ એક સમસ્યા લખો અને તેને ધ્યાનમાં રાખીને ફક્ત નીચે જણાવેલ મુદ્દાઓના સંઢર્ભમાં સંશોધન પ્રસ્તાવ લખો.
 - (i) અભ્યાસના હેતુઓ
 - (ii) અભ્યાસની ઉત્કલ્પનાઓ અથવા સંશોધન પ્રશ્નો
 - (iii) પારિભાષિક શબ્દોની વ્યાવહારિક વ્યાખ્યા
 - (iv) સંશોધન ઉપકરણ
5. બાળકોના અધિકારો વિશે નોંધ લખો.
6. પર્યાવરણ સંરક્ષણને લગતા ભારતીય કાયદાઓ જણાવો.

(B) કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં આપો :

(2 × 2 = 4 Marks)

1. માનવ અધિકારો જાળવવામાં શાળાની ગમે તે બે ભૂમિકા સમજાવો.
2. સ્ત્રીઓના અધિકારોનું રક્ષણ કરવામાં શાળાની ગમે તે બે ભૂમિકા જણાવો.
3. પર્યાવરણ પ્રત્યે લોકોને જાગૃત કરવામાં શાળાની ગમે તે બે ભૂમિકા જણાવો. કોઈપણ બે કારણ આપો.
4. બાળમજૂરી (નિવારણ અને વિનિમય) અધિનિયમ, 1986 જણાવો.

Seat No. : _____

SB-110

September-2020

M.Ed., Sem.-IV

B-108 : Issues and Challenges in Secondary Education

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions :** (1) Read the questions carefully and write the answers to the point.
(2) Marks will be deducted for irrelevant writing.

SECTION – I

1. (A) Answer any **three** questions : **(3 × 7 = 21 Marks)**

1. Stating the full form of RMSA, state its objectives.
2. By explaining the meaning of equality in education, state the steps taken by the government to remove inequality in education that arises in the context of socio-economic status.
3. Stating the full form of NIOS, state its main goals and limitations.
4. By giving the names of main departments of the NCERT, state the names of all the departments of NIE and two functions of each of these departments.
5. By giving the meaning of quality in education, explain how flexible curriculum can be helpful in improving quality in education.
6. State the inequality in education occurred due to locality (Urban and rural).

- (B) Answer any **two** questions in **one** sentence. **(2 × 2 = 4 Marks)**

1. State main objective of RTE.
2. State two reasons of inequality in education in terms of culture.
3. Give any two suggestions to remove inequality in education occurred in the context of culture.
4. State any two roles of the parents in improving quality in education.

SECTION – II

2. (A) Answer any **three** questions : (3 × 7 = 21 Marks)

1. Explain constitutional rights mentioned in Indian Constitution.
2. By clarifying the concept of peace and peace education, explain the need of education for peace in Indian context.
3. Discuss the relationship between population growth and environmental problem.
4. Write a research problem in the context of rights of children and write a research proposal for the same by keeping in mind the following points only.
 - (i) Objectives of Study.
 - (ii) Hypotheses or Research Questions.
 - (iii) Operational Definitions of the Terms
 - (iv) Research Tool
5. Write a note on child rights.
6. State Indian laws related with environment protection.

(B) Answer any **two** questions in **one** sentence. (2 × 2 = 4 Marks)

1. Explain any two roles of school in maintaining human rights.
 2. State any two roles of the school in protecting women rights.
 3. State any two roles of the schools in making the people aware towards environment. State any two reasons.
 4. State the Child Labour (Prohibition and Regulation) Act, 1986.
-